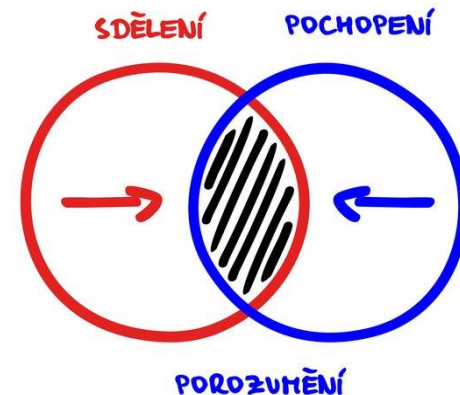

Životní prostředí regionů v rámci projektu PSP 12 výzev regionálního rozvoje

Uplatňování politických nástrojů na snížení negativních dopadů klimatické změny

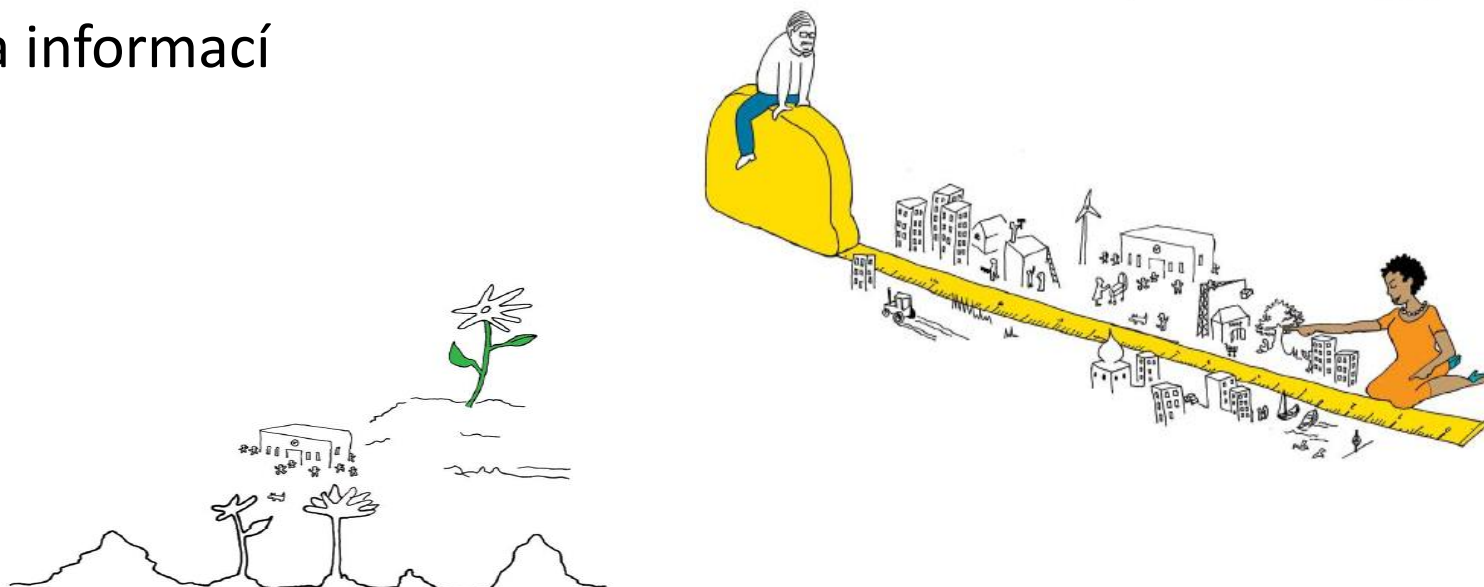

Ing. Marie Trantinová, Ph.D.

Ústav zemědělské ekonomiky a informací

Trantinova.marie@uzei.cz

12. 4. 2021

Ze závěrů OECD

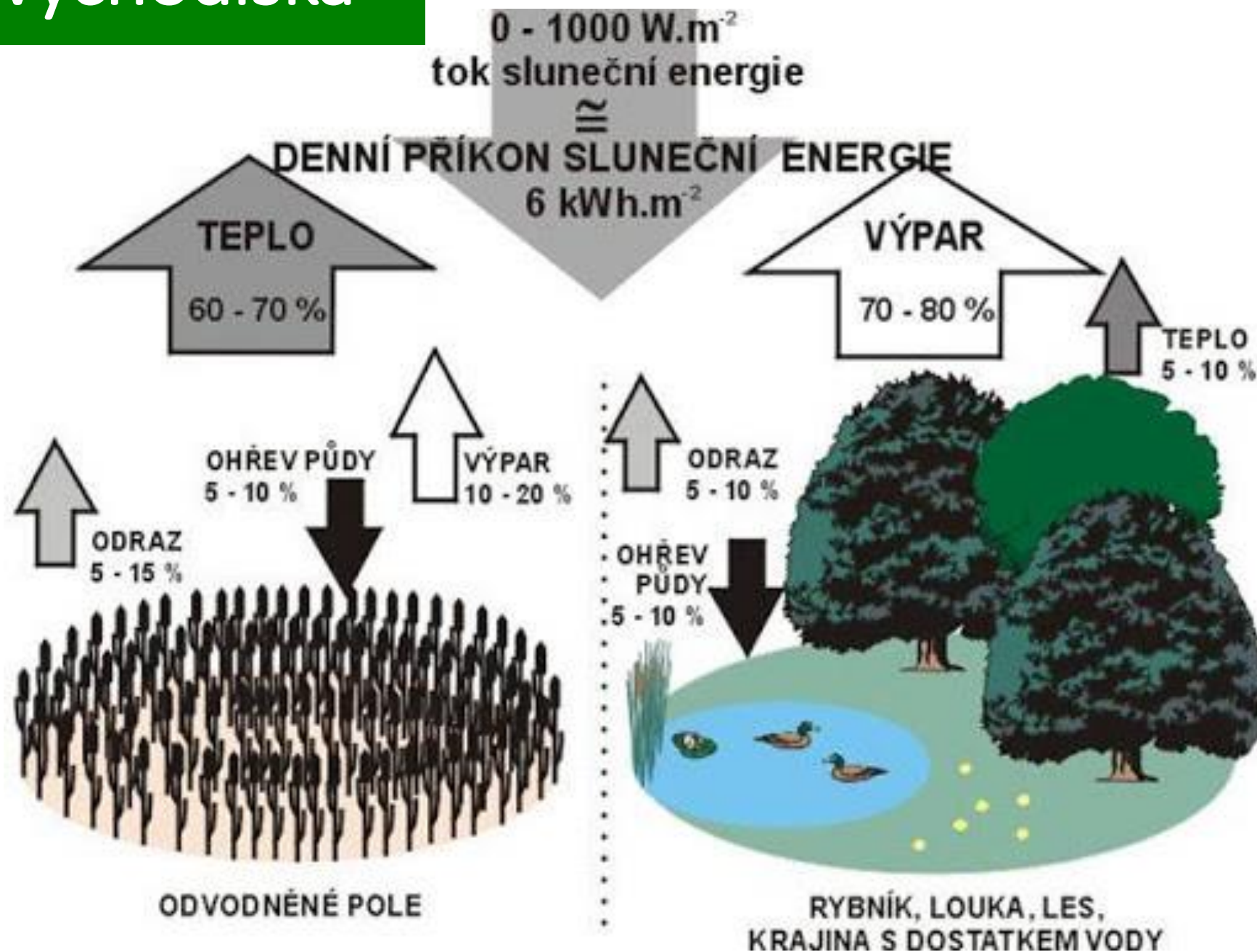
- Dosažení udržitelného využívání půdy je zásadní pro zvrácení trendů úbytku biologické rozmanitosti, boj proti změně klimatu a zajištění bezpečnosti potravin.
- **Změna využití půdy je hlavní hnací silou ztráty globální biologické rozmanitosti,** přičemž za 80% globálního odlesňování je odpovědná expanze v zemědělství (*Pacheco, 2021*).
- Emise ze zemědělství, lesnictví a dalšího využívání půdy tvoří 23% celosvětových emisí antropogenních skleníkových plynů (GHG) (*Smith et al., 2014*)
- 2050 bude nutné výrazně zvýšit produkci potravin + v oblasti změny klimatu rovněž produkce biomasy (bioenergie) = zvýšení tlaku na globální systémy využívání půdy.
- **Proto OECD zdůraznilo sladění politik v oblasti biologické rozmanitosti, klimatu a potravin.**

Vývoj situace, východiska

- + Máme informace
- + Umíme předpovídat
- + Existují nástroje pro změnu

ale

Daří se uplatnit
nástroje efektivně?
Proč se změna nedaří?

Je ochrana půdy a vody efektivní?

Jaké jsou příčiny případně nízké efektivnosti ochrany půd?

Proč se je nedaří efektivitu zvýšit a odstranit chyby uplatňovaných politických nástrojů?

Podmínky úspěchu:

- Znalost degradačních **procesů**, pravidelné sledování, (VaV)
- Znalost politických **nástrojů a jejich cyklů**, (management, VaV) ...
povinné, stimulující, zvyšování povědomí, soukromé iniciativy
- Znalost **kdo** je „ve hře“ pro vytvoření změny, jaké má podmínky, možnosti, zkušenosti (veřejnost, podnikatelé, NGOs, ..)

Příklad 1: Přiřazení nástrojů politiky rozbor legislativy (půda)

	Degradace	Cílová skupina	Nástroje povinné	Nástroje stimulující	Zvyšování povědomí
A	ztráta ZPF (sealing)	Stát, developeři	0,35	0,43	1,00
B	eroze vodní	Zemědělci, vlastníci	0,71	1,43	0,5
C	eroze větrná	Zemědělci, vlastníci	0,35	1, 00	1,00
D	snížení COx	zemědělci	0,29	0,57	0
E	utučení	zemědělci	0,24	0,57	0,5
F	ztráta půdní biodiverzity	zemědělci	0,47	0,71	0
G	kontaminace	zemědělci	0,76	0,86	0,5
H	záplavy a sesuvy	Stát, vlastníci půdy	0,41	0,71	0,5
I	zasolení	zemědělci	0,29	0,14	0
	průměr		0,43	0,71	0,44

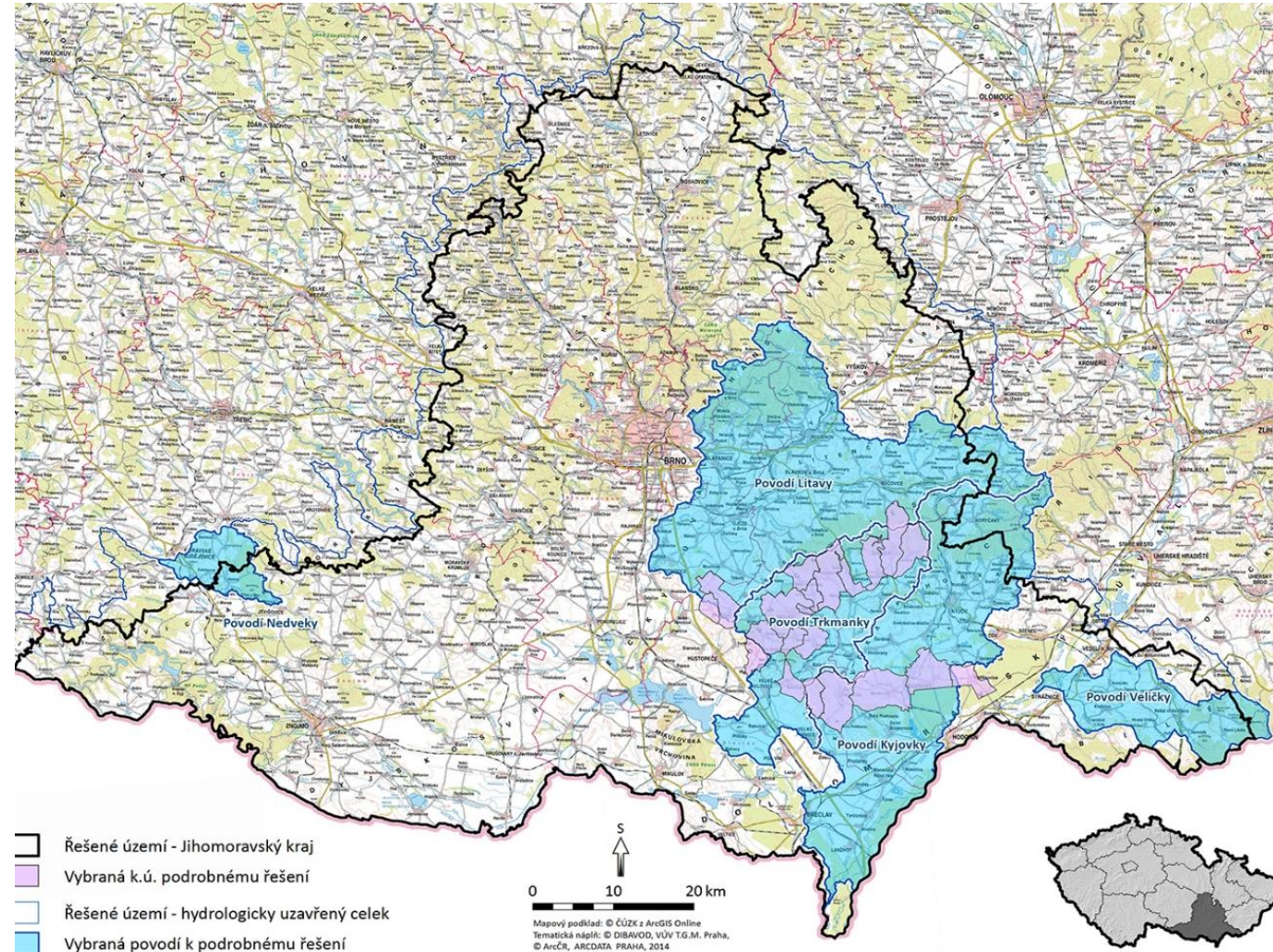
Příklad 2: EHP-CZ02-OV-1-039-2015 ADAPTAN – posouzení dopadů investic

Hodnocení CBA opatření na snížení dopadů klimatické změny

- 36 k. ú.
- 9 415 ha s opatřeními na zemědělské půdě
- úroková míra ve výši 4% na dobu 25 let

ÚSTAV ZEMĚDĚLSKÉ EKONOMIKY
A INFORMACÍ

Příklad 2: Úroveň řešení národní, regionální, lokální – ekosystémové služby

	Scénář 1		Scénář 2		Scénář 3		Scénář 4	
Užitek/náklad spojené s:	C mil. Kč	B mil. Kč	C mil. Kč	B mil. Kč	C mil. Kč	B mil. Kč	C mil. Kč	B mil. Kč
realizace opatření					4 447		4 447	
navrácení splavené ornice zpět na PB	166		166			166		166
odstranění splavené půdy z vod	1 011		1 464		163	848	229	1 235
nákup ztracené zeminy	1 066		1 542		177	889	248	1 294
náhrada živin	319		462		52	267	72	390
zadržení vody v krajině	4 075		5 892		676	3 398	947	4 945

	Náklady (C) (v mil. Kč)	Užitky (B) (v mil. Kč)	NPV (v mil. Kč)	Poměr (BCR)
Scénář 1	6 637	0	-6 637	0
Scénář 2	9 525	0	-9 525	0
Scénář 3	5 514	5 569	55	1,01
Scénář 4	5 942	8 030	2 088	1,35

Příklad 3: Horizont 2020, SHERPA zvyšování povědomí, komunikace, důvěra

SHERPA Position Paper

LONG-TERM VISION
FOR RURAL AREAS

Contribution from SHERPA
science-society-policy
platforms

 SHERPA receives funding from the European Union's Horizon 2020 research and innovation programme under Grant Agreement No. 862448

Zmapování hlavních směrů budoucích trendů dynamiky vývoje venkovských oblastí EU.

Založení Multi-Actor Platforms (MAPs) jako efektivního a udržitelného rozhraní Společnosti-Vědy-Politiky.

Vytvořit a sdílet základní znalosti relevantní pro politiku venkova EU prostřednictvím zachycení výsledků minulých a probíhajících výzkumných projektů.

Zapojit do dialogu občany, výzkumné pracovníky a tvůrce politik jednotlivých zemí a vzájemně

Formulovat doporučení pro rozvoj moderních venkovských politik na evropské, národní a regionální úrovni.

ÚSTAV ZEMĚDĚLSKÉ EKONOMIKY
A INFORMACÍ

Příklad 3: Horizont 2020, SHERPA diskuze tří stran

VIZE ENERGETICKÝ ÚSPORNÝ REGIONU (VENUS)

MAS Opavsko proti energetické chudobě. S podporou Ministerstva průmyslu a obchodu ČR se snažíme vyhodnotit energetickou náročnost veřejných a soukromých budov na území obcí MAS Opavsko, navrhnout a ukázat typická řešení na snížení spotřeby energií. Dotazujeme se na potřeby obcí, občanů a podnikatelů a vytváříme zásobník projektových záměrů. Všem, kdož zrealizují úspory energií nebo instalují obnovitelné zdroje energie, se pokusíme zprostředkovat finanční podpory.

Vyplněním dotazníku nám usnadníte práci s nastavením podmínek finančních podpor poskytovaných na území obcí MAS Opavsko v letech 2021 – 2027. Dotazníky naleznete k vyplnění na www.masopavsko.cz/ VENUS = „Vize energeticky úsporné strategie území MAS Opavsko“

OPAVSKÝ VENKOV V DALEKOHLEDU EU (SHERPA)

Zajímá Evropskou Unii dění na opavském venkově? Je to neuvěřitelné, ale zajímavé. MAS Opavsko se prostřednictvím partnera ÚZEI (Ústav zemědělské ekonomiky a informací) aktivně zapojuje do celoevropského projektu nazývaného „SHERPA“ (Sustainable Hub to Engage into Rural Policies with Actors). Na SHERPA platformě spolupracuje 17 partnerů z 21 zemí západní, východní i střední Evropy. Čtyřletý projekt (2019-2023) je

financován z programu Horizont 2020. A co se v rámci projektu odehrává? Každý z partnerů se věnuje určitému společenskému tématu. Řešena jsou témata a problémy v oblasti sociální, environmentální, vzdělávání, obecné problémy a potřeby venkovských regionů. O svých výsledcích, trápěních a úspěších prostřednictvím SHERPA referujeme přímo evropským politikům. Pro MAS Opavsko je řešeným tématem

komunitní energetika a energetické úspory. Do dialogů a výzkumů jsou zapojena nejen vědecká pracoviště, univerzity, profesní organizace, ale rovněž občanské iniciativy a neziskové organizace (jako MAS Opavsko). Cílem projektu je přispět k formulaci doporučení pro budoucí politiky a směry vývoje rozhodování EU, týkající se venkovských oblastí. <https://rural-interfaces.eu/>

MAP 1 VENUS

MAP 2 Klimaticky příznivá obec

Závěr

Jak by mohla vypadat Vize životního prostředí v regionu:

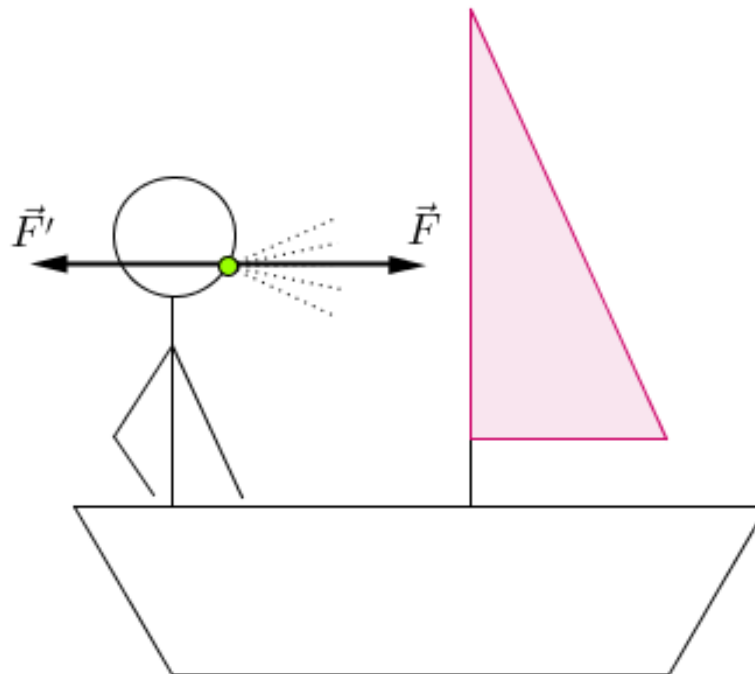
Propojený problém je řešený holisticky od úrovně regionální k republikové a vyšší – všichni chápou proč co se má změnit, proč se tak děje a jak se bude postupovat.

Jak by měly vypadat cíle pro naplnění vize:

- Politika – zpracované a dobře hodnocené nástroje řízení (účinné, hospodárné a efektivní)
- Výzkum spolupracuje a poskytuje srozumitelné výstupy, hodnotí dopady politiky a přináší nové náměty za zlepšení stavu
- Veřejnost, (podnikatelé, občané, sdružení ...) využívají příležitostí udělat něco pro své okolí i pro společnost.
- Bez vzájemné důvěry není reálné dosáhnout cílů a vize.

„Nemůžeme řídit vítr, ale můžeme přizpůsobit plachty.“

Děkuji za pozornost